16.2.2026

Akkukierrätys Pb Oy:n asiantuntijalausunto HE 4/2026 vp

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 4/2026 vp)

1. Johdanto

Akkukierrätys Pb Oy kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä HE 4/2026 vp.

Akkukierrätys Pb Oy on perustettu vuonna 2008 lyijyakkuja maahantuovien yritysten toimesta. Jäseniä tuottajayhteisöllä on 406 ja vuosittain noin 23 000 tonnia ajoneuvo- ja teollisuusjätelyijyakkuja kulkee Akkukierrätys Pb Oy:n järjestelmän kautta kierrätykseen. Akkukierrätys Pb Oy järjestää käytöstä poistettujen lyijyakkujen valtakunnallisen keräyksen, huolehtii tuottajavastuun edellyttämästä raportoinnista ja viranomaisvelvoitteista, varmistaa, että keräys ja kierrätys täyttävät EU:n akkuasetuksen ja kansallisen lainsäädännön vaatimukset.

2. Yleiset huomiot

Lyijyakkutuottajayhteisö Akkukierrätys Pb Oy pitää akkuasetuksen (EU) 2023/1542 täytäntöönpanoa perusteltuna ja tarpeellisena. Erityisen tärkeänä pidämme sitä, että akkuasetuksella yhdenmukaistetaan jäteakkujen ja -paristojen keräystä, käsittelyä ja kierrätystä koskevia vaatimuksia koko EU:ssa. Hallituksen esityksen mukaan asetuksen yksityiskohtaisemmilla säännöksillä pyritään estämään markkinoiden vääristyminen ja varmistamaan yhdenmukainen täytäntöönpano. Tämä on keskeistä myös lyijyakkujen osalta, joissa kierrätysaste on jo korkea ja keräysjärjestelmä vakiintunut.

Samalla korostamme, että kansallisessa täytäntöönpanossa tulee turvata toimivien, pitkään rakennettujen tuottajavastuujärjestelmien jatkuvuus ja oikeusvarmuus.

3. Tuottajien ensisijainen oikeus järjestää vastuulleen kuuluvan jätteen jätehuolto – 47 §

Hallituksen esityksessä ehdotettu jätelain 47 §:n muutos on tarpeellinen. Akkuasetuksen mukainen tuottajavastuu edellyttää, että tuottajalla on tosiasiallinen mahdollisuus järjestää jäteakkujen ja -paristojen keräys ja käsittely sekä vastata niistä aiheutuvista kustannuksista. Vastuu ja määräysvalta eivät voi erota toisistaan.

Akkuasetuksen tavoitteena on varmistaa akkujen korkea erilliskeräysaste ja korkea kierrätystehokkuus. Laajennettu tuottajavastuu ei ole pelkkä kustannusvastuu, vaan siihen sisältyy myös järjestämisvastuu. Tuottajayhteisöt vastaavat maankattavan keräysverkoston järjestämisestä, jätevirtojen hallinnasta, raportoinnista, kierrätystehokkuus- ja materiaalitalteenottotavoitteiden saavuttamisesta, vakuuksien asettamisesta sekä “isännättömien” akkujen kustannuksista. Ilman tosiasiallista määräysvaltaa kerättyihin jätevirtoihin tuottaja ei voi täyttää näitä velvoitteita. Tuottajan ensisijainen oikeus jäteakkuun ei ole kilpailua rajoittava erityisetu, vaan vastuun kääntöpuoli.

4. Tuottajavastuun laajuus, vapaamatkustaminen ja valvonnan vahvistaminen

Tuottajavastuun tulee kohdistua tuottajan omiin tuotteisiin. Kansallisessa täytäntöönpanossa on vältettävä tilannetta, jossa velvoitteensa hoitavat tuottajat joutuvat kattamaan myös niiden toimijoiden kustannuksia, jotka eivät ole liittyneet järjestelmään.

Kaikkien akkuasetuksen mukaisten velvoitteiden noudattamista on tärkeää valvoa, jotta asetuksen tavoitteet toteutuvat käytännössä ja toimijoille voidaan turvata tasapuoliset kilpailuolosuhteet.

Akkukierrätys Pb Oy
Pasilankatu 2
00241 Helsinki
www.akkukierratyspb.fi

Tuottajavastuun hoitamatta jättäminen on kilpailuetu yrityksille ja siksi tuottajavastuun viranomaisvalvonta on hyvin tärkeässä roolissa. Valvontaan on oltava riittävät resurssit ja työkalut ja yhteistyö eri viranomaisten välillä saumatonta, myös tiedonvaihdon osalta. Asetuksen rikkomisesta aiheutuvien seuraamusten tulee olla tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

5. Yhteenveto

Pidämme tärkeänä, että jätelain muutoksissa varmistetaan tuottajayhteisöjen tosiasiallinen mahdollisuus täyttää akkuasetuksen mukaiset velvoitteensa. Tärkeä osa sitä on tuottajan ensisijaisen oikeuden varmistaminen. Tuottajan ensisijainen oikeus jäteakkuun on välttämätön seuraus laajennetusta tuottajavastuusta.

Kunnioittavasti

Tampereella 16.2.2026

Johanna Alakerttula
Akkukierrätys Pb Oy
toimitusjohtaja